

#SÜRSÜNHEPSÜTAŞKI

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK
İLERLEME RAPORU
2021

İçindekiler

- 2 Raporumuz Hakkında
- 3 Paydaşlarımıza Mesajlarımız

4 BİR BAKIŞTA SÜTAŞ

6 YÖNETİM ANLAYIŞIMIZ

8 SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK YÖNETİMİ

- 11 Değer Zincirindeki Sürdürülebilirlik Etkilerimiz
- 12 2025 Sürdürülebilirlik Hedeflerimiz

16 BİREYLERİN SAĞLIĞI VE MUTLULUĞU

- 17 Gıda Güvenilirliği
- 19 Tüketici Sağlığı ve Mutluluğu
- 20 İstihdam ve Gelişim
- 22 İş Sağlığı ve Güvenliği

24 TOPLUMUN GELİŞİMİ VE REFAHI

- 25 Sosyo-Ekonomik Katkılarımız
- 27 Sektörün Gelişimine Katkılarımız

29 ÇEVRENİN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ

- 30 İklim Değişikliği
- 33 Toprak, Su, Enerji Verimliliği
- 35 Atık Yönetimi
- 36 Sürdürülebilir Süt Hayvancılığı

- 42 İletişim

2020 yılındaki kapsamlı raporumuzdan sonra bu yıl siz paydaşlarımıza 2021 performansımıza yönelik bir ilerleme raporu sunuyoruz. Bu raporda; birey, toplum, çevre başlıklarında özetlediğimiz sürdürülebilirlik odak alanlarımıza ilişkin faaliyetlerimizi, performans sonuçlarımızı ve 2025 hedeflerimize yönelik gelişmeleri detaylarıyla paylaştık.

RAPOR DÖNEMİ

Sütaş Sürdürülebilirlik İlerleme Raporu'ndaki bilgiler, aksi belirtilmediği sürece 1 Ocak 2021 ile 31 Aralık 2021 tarihleri arasındaki mali yılı kapsıyor. Ayrıca performansımızı karşılaştırılabilir olarak sunmak amacıyla 2019 ve 2020 verilerini de rapora dahil ettik.

RAPOR KAPSAMI VE SINIRLARI

Raporda yer alan veriler, aksi belirtilmediği takdirde Sütaş Süt Ürünleri (SÜTAŞ), Sütaş Tarımsal Faaliyetler (TARFAŞ) ve Sütaş Enerji Faaliyetleri (ENFAŞ) verilerini konsolide olarak içeriyor. Raporumuza; Bursa-Karacabey, Aksaray ve İzmir-Tire'de bulunan üç entegre tesisimizin yanı sıra 2021'de faaliyete geçen Bingöl Entegre Tesislerimizin sürdürülebilirlik performansını da dahil ettik.

Paydaşlarımıza Mesajlarımız

İşimiz Süt
AŞKIMIZ SÜT

Değerli Paydaşlarımız,

Sevgili Sütaş Dostları,

2021 yılı, Covid-19 pandemisinin günlük hayatımıza etkilerinin belirli bir ölçüde kontrol altına alındığı bir yıl oldu. Ancak ortaya çıkardığı geri döndürülemez sonuçlarını hep birlikte deneyimlemeye devam ediyoruz. Pandeminin belirsizliği, yanı başımızda gelişen savaş ile birleşince enerji ve gıda arzının ne kadar kırılğan bir yapıda olduğu daha net görüldü. Bunun sonucunda tarım ve gıda sistemlerinin dönüşümü, dünyanın sürdürülebilirlik ajandasında iklim değişikliğinin yanında daha güçlü biçimde yer almaya başladı.

Ne mutlu ki hem arz güvencesi ve hem de tedarik zinciri entegrasyonu sağlayan "Çiftlikten Sofralara" iş modelimiz, tüm bu belirsizlikler ve değişimlerin içinde faaliyetlerimizi kesintisiz sürdürebilmemizi sağlıyor. Özünde sürdürülebilirlik olan iş modelimizle her gün çevreye, topluma ve bireylere katkı sağlamaya devam ediyoruz.

Sizlerle sürdürülebilirlik çalışmalarımızdan bazı satırbaşlarını paylaşmak isterim;

Üretim faaliyetlerimiz sonucu oluşan sera gazı miktarı bir önceki yıla göre yüzde 11'lik düşüşle 133 bin ton CO2 eşdeğeri olarak gerçekleşti. Çiftliklerimizin gübreleri ve fabrikalarımızın organik atıklarından elde ettiğimiz

yenilenebilir enerji ile salınımı önlediğimiz sera gazı miktarı, üretim faaliyetlerimiz sonucu oluşan sera gazı miktarından %17 daha fazla oldu.

2021'de üretim tesislerimizdeki toplam elektrik ihtiyacının yüzde 80'ini biyogaz tesislerimizde ürettiğimiz yenilenebilir enerji ile karşıladık. Geçen yıl açıkladığımız üzere 2025 yılına kadar elektrik tüketimimizin yüzde 100'ünü, çiftliklerimizin gübreleri ve fabrikalarımızın organik atıklarından elde edeceğiz.

Daha önce 10 MW kapasite ile planladığımız güneş enerjisi santrali (GES) yatırımlarımızı da 25 MW'a yükseltme kararı aldık. Böylece ısı enerjisi ihtiyacımızın yüzde 50'si kadar yenilenebilir enerji üretmeyi de hedefliyoruz. Halihazırda Tire, Aksaray ve Bingöl tesislerimizdeki süt fabrikalarımızın ve çiftliklerimizin çatılarına GES kurmak üzere çalışmalarımıza başladık.

Gelecek nesillerin yeterli, sağlıklı ve kaliteli gıdaya erişimini sağlamanın ve tarımı sürdürülebilir kılanın yolunun onarıcı tarım olduğuna inanıyoruz. Ürettiğimiz organik ve organomineral gübreyi, yem bitkileri yetiştirdiğimiz tarlalardaki toprağın organik yapısını iyileştirmede kullanarak ürün verimini ve toprağın karbon tutma kapasitesini artırmayı amaçlıyoruz. Tarlalara kazandırdığımız organik madde miktarı, 2020 yılında 33 bin ton iken 2021'de yaklaşık 42 bin tona ulaştı. Hedefimiz 2025 yılında tarlalara yılda 50 bin ton organik madde kazandırmak.

Bütün dünyada plastik kirliliği ile mücadele, gündemin öncelikli konularından. Biz de son 6 yılda gerçekleştirdiğimiz gramaj azaltımı çalışmalarımızla ambalajlarımızda 1.950 ton daha az plastik kullandık.

İş modelimiz, yarattığı sosyo-ekonomik etkiler ve kapsayıcılığı ile "Bölgesel Kalkınma Modeli" niteliği taşıyor, tarım, sanayi ve hizmet sektörlerinde birçok farklı alt sektörü de harekete geçiriyor.

Sözleşmeli model ile iş birliği yaptığımız yem üreticilerimizi, toprağın hazırlanmasından uygun tohum seçimine, verimli sulama sistemlerinin geliştirilmesinden organik ve organomineral gübre teminine ve hasat faaliyetlerine kadar birçok konuda destekleyerek verimliliklerinin

artmasını sağlıyoruz. 2021 yılında 593 sözleşmeli üretici ile yaklaşık 34.000 dekar arazide sözleşmeli yem üretimi gerçekleştirilerek toplamda 170 bin ton kaba yem tedarik ettik ve 61 milyon TL ödeme gerçekleştirdik.

Ayrıca süt üreticilerimiz ile birlikte çalışarak; bilgilendirmeler, yerinde denetimler ve doğru yem yönlendirmeleri yaparak verimliliklerinin bir önceki yıla göre yüzde 6,3 artmasını sağladık. Üreticilerimiz 2021 yılında 802 milyon litre süt karşılığı 2,6 milyar TL düzenli gelir elde etti.

Sektörün gelişimine katkıda bulunmayı ve sektörün ihtiyacı olan nitelikli insan gücünü yetiştirmeyi de öncelikli olarak ele alıyoruz. Pandemi döneminde yavaşlamış olsa da Süt Hayvancılığı Eğitim Merkezlerimizde süt üreticilerine yönelik ücretsiz eğitimlerimizi sürdürüyoruz.

Biz, sütün iyiliği ve bereketine inanıyor, bu iyiliği herkese ulaştırmak ve bereketini yaymak için tutkuyla çalışıyoruz. Kurumsal yapımızı, değerlerimizin ışığında ve evrensel kurumsal yönetim ilkeleri doğrultusunda geliştirip güçlendiriyoruz. Kurumsal Yönetim Ödülleri'nde 7 yıldır üst üste halka açık olmayan şirket kategorisinde en yüksek nota sahip şirket ödülünü almaktan büyük mutluluk duyuyoruz.

Geçen yıl, kuruluşumuzun 50. yılını kutlayacağımız 2025 yılı için belirlediğimiz sürdürülebilirlik hedeflerimizi açıklamıştık. Bu raporda, 2025 hedefleri doğrultusunda birey, toplum ve çevre odak alanlarında yürüttüğümüz faaliyetlerimize ve 2021 yılı sürdürülebilirlik performansımıza yer verdik.

"Bireylerin sağlığı ve mutluluğu", "toplumun gelişimi ve refahı", "çevrenin sürdürülebilirliği" için #SÜRSÜNHEPSÜTAŞKI diyerek sürdürülebilirlik çalışmalarımızda emeği olan herkese, bizi destekleyip yönlendiren iş ortaklarımıza, tüketicilerimize, bize ilham veren tüm Sütaş dostlarına teşekkür ederim.

Duygu Yılmaz

Sürdürülebilirlik Komitesi Başkanı

BİR BAKIŞTA SÜTAŞ

#SÜRSÜNHEPSÜTAŞKI

Sütçülüğe tutkuyla bağlıyız, kurulduğumuz günden bugüne sadece süte ve sütçülüğe odaklıyız. Bu alanda uzmanlaşıp büyürken hedefimiz işimizde derinleşmek ve entegrasyonu artırmak oldu. "Çiftlikten Sofralara" entegre iş modelimiz sayesinde güçlü bir tedarik zinciri yapısına ulaştık.

Bir Bakışta Sütaş

Süt ürünleri pazarının gelişmesi, sağlıklı süt ürünlerinin ülkemizin her köşesine ulaşması, bu topraklarda binlerce yıllık geçmişi olan süt ürünleri tüketim kültürünün yaygınlaşması ve güçlenmesi için çalışıyoruz. Sütçülüğe odaklanıp, bu alanda uzmanlaşıp büyürken, özüne sürdürülebilirliği alan “Çiftlikten Sofralara” entegre iş modelini benimsedik.

Tarım ve Hayvancılık Faaliyetleri

Süt hayvancılığı eğitimleri
Yem bitkileri ve kaba yem üretimi
Karma yem üretimi
Damızlık süt siğiri çiftlikleri
Hayvan sağlığı ve nesil ıslah merkezi

34 bin dekar alanda **593** sözleşmeli üreticimiz ile yem bitkileri yetiştiriyor, **170 bin 460 ton** kaba yem elde ediyoruz.

Yem fabrikalarımızda da **389 bin ton** karma yem üretiyoruz.

Çiftliklerimizde **20.347 büyükbaş** hayvan bulunuyor.

Makedonya tesislerimizle Balkanlara ulaşıyoruz.

Süt ve Süt Ürünleri Üretimi

Süt ve süt ürünleri üretimi
Dağıtım hizmetleri
e-Ticaret

4 Entegre tesisimizde günde; **2,5 milyon litre** süt işliyor, **6,5 milyon paket** süt ürünü üretiyor, **1.800** dağıtım aracımızla **190.000** satış noktasına ulaştırıyoruz.

2021'de Pakistan'da süt markamız **Milk Fields'i** pazara sunduk.

Enerji Gübre ve Arıtma Faaliyetleri

Biyogaz üretimi
Elektrik, buhar ve sıcak su üretimi
Gübre üretimi
Arıtma faaliyetleri

611.486 ton organik atığı işliyoruz.

Enerji tesislerimizde yılda; **87.558 MWh** elektrik ve **66.518 MWh** sıcak su ve buhar üretiyoruz.

3,1 milyon m³ su arıtıyoruz.

45.223 ton gübre elde ediyoruz.

41 ülkeye ihracat gerçekleştiriyoruz.

Türkiye'de **her 10 sofranın 8'inde** bir Sütaş ürünü bulunuyor.

Tesislerimizin elektrik ihtiyacının **%80'ini**, çiftliklerimizin gübrelerinden ve organik atıklarımızdan üretiyoruz.

Doğrudan istihdam **4.962**
Dolaylı istihdam **2.496 (iş ortağı)**
Toplam istihdam **7.458**

Net konsolide ciro **6,2 milyar TL**

YÖNETİM ANLAYIŞIMIZ

#SÜRSÜNHEPSÜTAŞKI

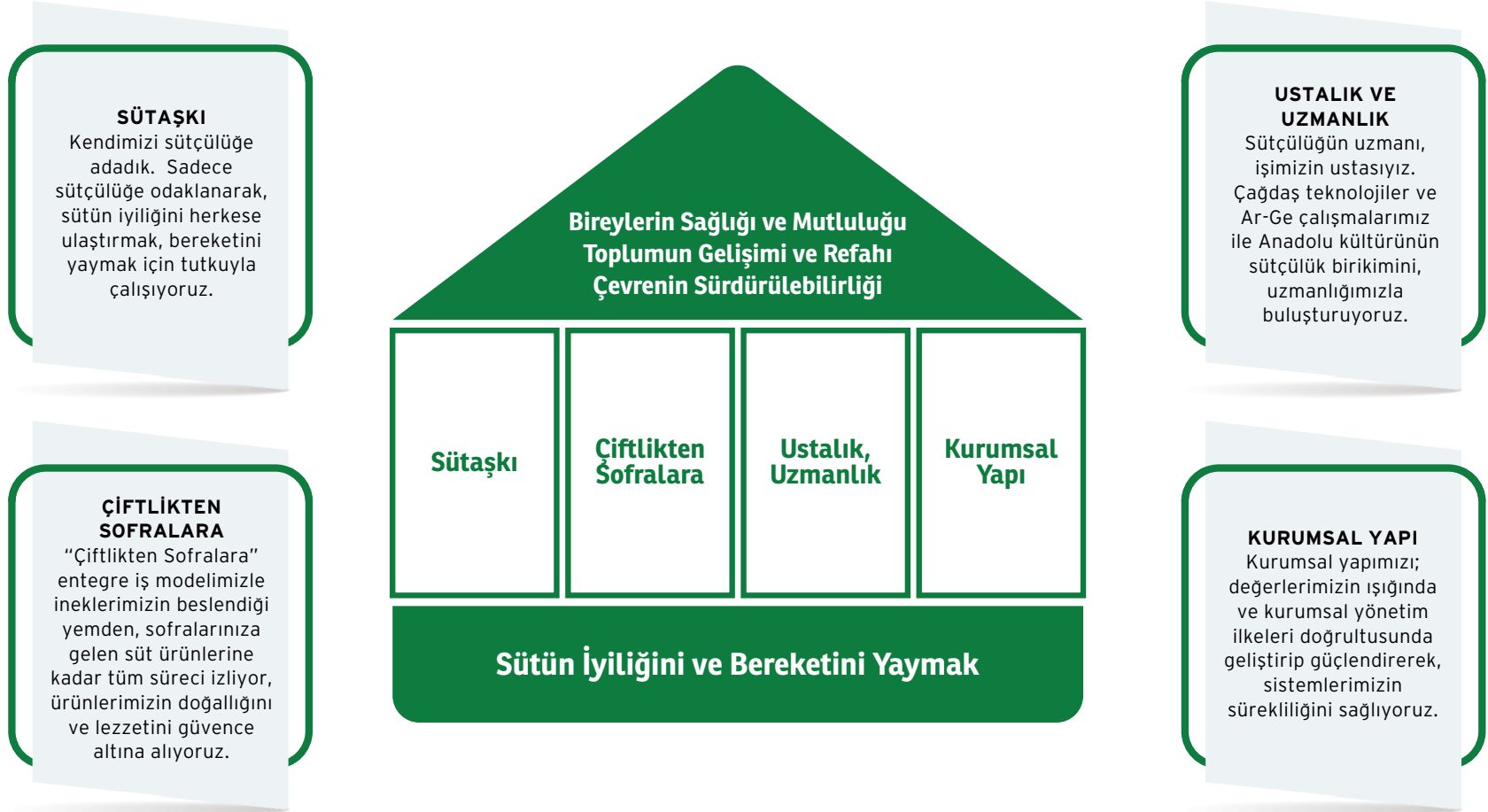
Sütün iyiliğini ve bereketini yayma tutkusuyla "Çiftlikten Sofralara" süt değer zincirini ve bize emanet edilen kaynakları en verimli şekilde yönetip geliştirerek, bireylerin yaşam kalitelerini artıran, sağlık ve mutluluk veren, doğal ve lezzetli süt ürünleri sunma misyonuyla çalışıyoruz.

Yönetim Anlayışımız

Kurulduğumuz günden bugüne sütün iyiliğini ve bereketini yayma misyonu ile çalışırken tüm faaliyetlerimize dört temel strateji ile yön veriyoruz.

Temel stratejilerimiz; sütçülüğe odaklanmak, “Çiftlikten Sofralara” süt değer zincirine hakim olmak, uzmanlaşmak ve bunların sürdürülebilirliğini sağlayacak kurumsal yapıyı oluşturmak.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK YÖNETİMİ

#SÜRSÜNHEPSÜTAŞKI

Bitkisel üretimden başlayarak gübre ve enerji üretimine kadar uzanan, doğal kaynakları verimli kullanmayı ve geri dönüştürmeyi esas alan döngüsel iş modelimiz; çevresel, sosyal ve ekonomik boyutlarıyla özgün bir sürdürülebilirlik modeli oluşturuyor.

Sürdürülebilirlik Stratejimiz

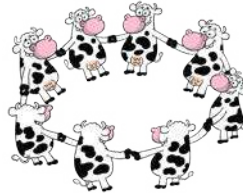
Saygı, sorumluluk, mükemmellik ve tutkudan oluşan değerlerimiz ışığında yatırımlarımız ve tüm faaliyetlerimizin; bireylerin sağlığı ve mutluluğuna, toplumun gelişimi ve refahına ve çevrenin sürdürülebilirliğine katkıda bulunmasını hedefliyoruz.

Odak Alanlarımız

BİREYLERİN SAĞLIĞI VE MUTLULUĞU

Gıda Güvenilirliği
Tüketici Sağlığı ve Mutluluğu
İstihdam ve Gelişim
İş Sağlığı ve Güvenliği

TOPLUMUN GELİŞİMİ VE REFAHI

Sosyo-Ekonomik Katkılarımız
Sektörün Gelişimine Katkılarımız

ÇEVRENİN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ

İklim Değişikliği
Toprak, Su, Enerji Verimliliği
Atık Yönetimi
Sürdürülebilir Süt Hayvancılığı

Sürdürülebilirlik Yönetim Yapısı

Sürdürülebilirlik Koordinasyon ve İletişim Alt-Komitesi, her hafta düzenli toplanarak, toplam 30 ekip üyesinden oluşan çalışma gruplarının faaliyetlerini inceleyip, 2020 Sürdürülebilirlik Raporu ve sürdürülebilirlik iletişim planını hazırladı. Sürdürülebilirlik Komitesi, 2021 yılı içerisinde altı toplantı gerçekleştirdi. Toplantılarda, 2025 sürdürülebilirlik hedefleri ele alındı, 2020 Sürdürülebilirlik Raporu'nun kapsamı ve iletişimine yönelik ayrıntılar belirlendi, yenilenebilir enerji yatırım projeleri gözden geçirildi, AB Yeşil Mutabakat ve Çiftlikten Çatala Stratejisinin grup şirketlerine olası etkileri değerlendirilerek, atılacak adımlar belirlendi. Rapor bilgileri, 2025 yılı hedefleri ve yenilenebilir enerji yatırım projeleri Yönetim Kuruluna sunularak onay alındı.

Değer Zincirindeki Sürdürülebilirlik Etkilerimiz

Sürdürülebilirlik çalışmalarımızı yönetirken operasyonlarımızın, değer zincirimizde yarattığı etkiyi gözetiyor, operasyonlarımızı sürdürülebilirlik çalışmalarımıza en fazla katkıyı sağlayacak şekilde sürekli geliştiriyoruz.

Sütaş Değer Zincirinde Sürdürülebilirlik Etkilerimiz	Yem Bitkileri ve Yem Üretimi	Çiğ Süt Tedariği	Çiğ Süt Üretimi	Ürün Geliştirme	Süt Ürünleri Üretim	Ürünlerin Pazarlanması	Ürünlerin Satış ve Dağıtımı	Ürünlerin Tüketimi	Enerji ve Gübre Üretimi
Birey									
Gıda Güvenilirliği									
Tüketici Sağlığı ve Mutluluğu									
İstihdam ve Gelişim									
İş Sağlığı ve Güvenliği									
Toplum									
Sosyo-Ekonomik Katkılarımız									
Sektörün Gelişimine Katkılarımız									
Çevre									
İklim Değişikliği									
Toprak, Su, Enerji Verimliliği									
Atık Yönetimi									
Sürdürülebilir Süt Hayvancılığı									
								Doğrudan Etkiler	Dolaylı Etkiler

Paydaş Katılım Çalışmalarında Öne Çıkan Bazı Konulara Yönelik Açıklamalar

Çevre dostu
ambalaj geliştirme

Bu konu paydaşların geneli tarafından öncelikli olarak belirtilmesine rağmen gıda paketlemesinde belli standartlara bağlı kalınması gerekliliği ve geri dönüştürülmüş malzeme kullanılmaması sebebiyle şirketimizin kontrolü dışında yer alıyor. Bununla beraber ambalajlarımızda daha az plastik kullanmak üzere yapılan çalışmalara yönelik açıklamalarımıza "Atık Yönetimi" başlığı altında yer verdik.

2025 Sürdürülebilirlik Hedeflerimiz

2020 Raporumuzda, geleceğe dönük yeni proje ve çalışmalar ile Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ve Avrupa Yeşil Mutabakatı gibi uluslararası çerçevelerde ele alınan konular ve öncelikleri dikkate alarak belirlediğimiz 2025 yılı Sürdürülebilirlik Hedeflerimize yer verdik.

Bu bölümde, hedeflerimize yönelik ilerlemeler, yaptığımız çalışmalar ve Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarına katkımıza ilişkin bilgiler yer alıyor.

Kurumsal misyonumuz ve sorumlu yönetim anlayışımız doğrultusunda sürdürülebilirlik yaklaşımımızı birey, toplum ve çevre odak alanları üzerine inşa ettik. Bu çerçevede belirlediğimiz hedeflerimiz ile BM Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarının hemen hemen tamamına dolaylı olarak, beşine de doğrudan hizmet ediyoruz.

SKA	Sürdürülebilir Kalkınma Amacı Açıklaması
	SKA 2: Açlığı bitirmek, gıda güvenliğine ve iyi beslenmeye ulaşmak ve sürdürülebilir tarımı desteklemek
	SKA 4: Kapsayıcı ve hakkaniyete dayanan nitelikli eğitimi sağlamak ve herkes için yaşam boyu öğrenim fırsatlarını teşvik etmek
	SKA 8: İstikrarlı, kapsayıcı ve sürdürülebilir ekonomik büyümeyi, tam ve üretken istihdamı ve herkes için insana yakışır işleri desteklemek
	SKA 12: Sürdürülebilir üretim ve tüketim kalıplarını sağlamak
	SKA 15: Karasal ekosistemleri korumak, iyileştirmek ve sürdürülebilir kullanımını desteklemek

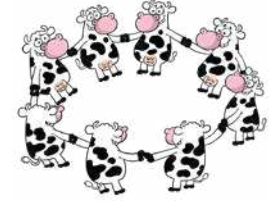
2025 Sürdürülebilirlik Hedeflerimiz

BİREYLERİN SAĞLIĞI VE MUTLULUĞU

Tüketici Sağlığı ve Mutluluğu	Performans Kriteri	Gerçekleşen 2020 (baz yıl)	Hedef 2021	Gerçekleşen 2021	Hedef 2025
Tüketicilerimizin sağlıklı beslenmesine daha fazla katkıda bulunacak yeni ürünler geliştireceğiz.	Geliştirilen ürün sayısı	3	3	1	15 (toplam)
Tüketicilerin sağlıklı beslenme tercihlerine katkıda bulunmak üzere probiyotik ilaveli kefir çeşitleri geliştirdik. Ayrıca tüketicilerin en temel, en dengeli ve en besleyici gıda olan süt ürünlerinde beklentilerini karşılamak üzere ürünlerimizin aromalı çeşitleri (orman meyveli kefir, çedarlı ve aromalı krem peynirler) ile farklı kanallar için yeni ürünler (taze peynir, premium klasik beyaz peynir vb.) geliştirdik.					
Ürünlerimizin besin değeri ve güvenilirliğine ilişkin daha fazla bilgi ve tüketicilerimizi bilgilendirmeye ve bilinçlendirmeye yönelik daha fazla içerik paylaşacağız.	Ambalajının üzerinde bilinçlendirme ve bilgilendirmeye yönelik iletişim içeriği bulunan ürün oranı	%17	%25	%25	%50
Gıda Güvenilirliği	Performans Kriteri	Gerçekleşen 2020 (baz yıl)	Hedef 2021	Gerçekleşen 2021	Hedef 2025
Global Food Safety Initiative sertifikalı tedarikçilerden tedarik edilen ürünleri artıracacağız.	Gıda ile temas eden ürün tedarikinde, GFSI sertifikalı tedarikçilerin oranı	%30	%40	%30	%75
Covid-19 nedeniyle, tedarikçilerimizin sertifikalandırma ve sertifika yenileme süreçlerinde aksamalar yaşandı.					
İş Sağlığı ve Güvenliği	Performans Kriteri	Gerçekleşen 2020 (baz yıl)	Hedef 2021	Gerçekleşen 2021	Hedef 2025
Sıfır iş kazası hedefiyle İş Sağlığı ve Güvenliği sistemlerimizi daha da geliştireceğiz.	Gün kayıplı kaza sıklık oranı	10,87	<5	12,05 (Bingöl dahil)	<5
Faaliyetlerine bu yıl başlayan Bingöl Entegre Tesislerimize ilişkin veriler, 2021 yılı raporumuza dahil edilmiştir. Tesis ve çalışanların yeni olması, devam eden montaj ve hazırlık çalışmaları nedeni ile kayıp zamanlı iş kazası oranı görece yüksektir. Tüm tesislerimizde uygulanan standart İSG eğitimlerini, Bingöl Entegre Tesislerimizdeki çalışma arkadaşlarımız da aldı. Bingöl Entegre Tesisi hariç tutulduğunda, kayıp zamanlı kaza sıklık oranı 8,76 olarak gerçekleşti.					
İstihdam ve Gelişim	Performans Kriteri	Gerçekleşen 2020 (baz yıl)	Hedef 2021	Gerçekleşen 2021	Hedef 2025
Tüm çalışanlarımıza sürdürülebilirlik eğitimi vererek, çalışanlarımızın sürdürülebilirlik konusunda katılım ve katkılarını artıracacağız.	Sürdürülebilirlik kapsamında verilen öneri sayısı	1.296	1.500	1.452	2.500
2025 Hedeflerine yönelik olarak, 2022 yılında tüm çalışanlara kapsamlı bir sürdürülebilirlik eğitimi verilmesi, öneri ve takdir sisteminin yeniden revizyonu çalışmaları başlatılmıştır.					

2025 Sürdürülebilirlik Hedeflerimiz

TOPLUMUN GELİŞİMİ VE REFAHI

Sosyo-Ekonomik Katkılarımız	Performans Kriteri	Gerçekleşen 2020 (baz yıl)	Hedef 2021	Gerçekleşen 2021	Hedef 2025
Bulduğumuz bölgelerde, üreticilerin verimliliklerinin, gelirlerinin ve refahlarının artmasına katkıda bulunacağız.	Sütaş ile iş birliği yapan üreticilerin süt verimliliğindeki artış oranı	%3	%4	%6,3	%8
Yapılan bilgilendirmeler, gerçekleştirilen denetimler, hayvanların ihtiyacına göre tedarik edilen yemler sayesinde, 2021 yılında Sütaş'a süt tedarik eden üreticilerin hayvan başına süt verimliliğinde 2020 yılına oranla yüzde 6,3'lük bir artış sağlanmıştır.					
Sektörün Gelişimine Katkılarımız	Performans Kriteri	Gerçekleşen 2020 (baz yıl)	Hedef 2021	Gerçekleşen 2021	Hedef 2025
Süt üreticilerinin mesleki bilgilerini ve sürdürülebilirlik bilinçlerini geliştirmek üzere eğitim verdiğimiz üretici sayısını artıracacağız.	Eğitim verdiğimiz süt üreticisi sayısı	19.251	22.000	19.460	23.000
Covid-19 tedbirleri nedeniyle 2021 yılında çok kısıtlı sayıda yüz yüze eğitim gerçekleştirebildik.					

ÇEVRENİN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ

İklim Değişikliği	Performans Kriteri	Gerçekleşen 2020 (baz yıl)	Hedef 2021	Gerçekleşen 2021	Hedef 2025
Elektrik ihtiyacımızın %100'ünü çiftliklerimizin gübreleri ve fabrikalarımızın organik atıklarından üreteceğiz.	Sütaş Grup elektrik ihtiyacının karşılanma oranı	%69	%70	%63	%100
Bingöl Entegre Tesislerimizin faaliyete yeni geçmesi nedeniyle grup elektrik ihtiyacının karşılanma oranı bir önceki yıla göre daha düşük gerçekleşti.					
Çiftliklerimiz ve süt fabrikalarımızın çatılarına koyacağımız güneş enerjisi panelleri ile yenilenebilir enerji üretimimizi 25 MW'a çıkaracağız.	Güneş enerjisi üretim kapasitesi	-	-	-	25 MW
10 MW Güneş Enerjisi Santrali (GES) yatırım hedefimizi 25 MW'a yükselttik. Bingöl tesislerimizde yaklaşık 1 MW'lık GES kurulum çalışmalarımız, 2022 yılının son çeyreğinde devreye alınmak üzere devam ediyor. Ayrıca tüm tesislerimizde Çatı GES kurulumuna yönelik resmi süreçleri başlattık.					
İklim Değişikliği	Performans Kriteri	Gerçekleşen 2020 (baz yıl)	Hedef 2021	Gerçekleşen 2021	Hedef 2025
Enerji tesislerimizin çıktıklarından üretilen organik ve organomineral gübre ile yem bitkilerimizin üretildiği toprakların organik yapısını geliştireceğiz.	Taralarımıza kazandırdığımız organik madde miktarı	30.000 ton/yıl	34.000 ton/yıl	41.515 ton/yıl	50.000 ton/yıl
Çiftliklerimiz, üretim tesislerimiz, satış ve idari birimlerimizde su kullanım verimliliğini her yıl %3 artıracacağız.	Su kullanım verimliliğindeki değişim (%)	%5	%3	%6	%15
2021 yılında su kullanımında, 2020 yılına oranla %6 oranında verimlilik sağladık.					
Çiftliklerimiz, üretim tesislerimiz, satış ve idari birimlerimizde enerji verimliliğimizi her yıl %3 artıracacağız.	Enerji verimliliğindeki değişim (%)	%3	%3	-%3,6	%15
Pandemi tedbirleri ve Bingöl yatırım süreçleri nedeniyle enerji kullanımında hedeflediğimiz verimliliği sağlayamadık. Detay bilgileri Enerji Verimliliği bölümünde bulabilirsiniz.					
İklim Değişikliği	Performans Kriteri	Gerçekleşen 2020 (baz yıl)	Hedef 2021	Gerçekleşen 2021	Hedef 2025
Ambalaj tasarımlarımızı geliştirerek ambalajlarımızda kullanılan plastik miktarını azaltacağız	Yıl içinde azaltılan plastik miktarı, ton	344	420	427	1.500 (toplam)
Rakamlar sadece o yıl yapılan azaltımları göstermekte olup devam eden yılların rakamlarına kümülatif olarak dahil edilmemektedir. 2021-2025 yılları arasında toplam 1500 ton plastik ambalaj azaltmayı hedefliyoruz.					
İklim Değişikliği	Performans Kriteri	Gerçekleşen 2020 (baz yıl)	Hedef 2021	Gerçekleşen 2021	Hedef 2025
Nesil ıslahı çalışmalarımızı yoğunlaştırarak ülkemizin koşullarına uyumlu ve dayanıklı, süt ve et verimi daha yüksek nesiller yetiştireceğiz.	Çalışmalarımızın tamamlanma oranı	-	-	-	%100
Bingöl Entegre Tesislerimizde olması öngörülen Tarımsal Ar-Ge Merkezinin kurulumu 2024 yılında tamamlanacaktır.					
AB Hayvan Refahı ilkeleri doğrultusunda yürüttüğümüz çalışmalarla hayvanlarımızın sağlığını ve yaşam kalitesini iyileştireceğiz.	Tüm Sütaş çiftliklerinin Hastalıktan Ari ve AB Onaylı İşletme Belgesine sahip olması, AB'deki gelişmelerin takip edilerek güncellenecek mevzuata uyumun sağlanması	Belgeler 12.08.2020'de yenilenmiştir.	Belgelerin yenilenmesi	Bingöl dahil tüm çiftliklerin belgeleri 09.07.2021'de yenilenmiştir.	Belgelerin yenilenmesi

Bireylerin Sağlığı ve Mutluluğu için SÜRSÜN HEP SÜTAŞKI

Bireylerin yaşam kalitelerini artıran, sağlık ve mutluluk veren, doğal ve lezzetli süt ürünleri sunmak için çalışıyoruz.

Ürünlerimizin doğallığını, lezzetini ve besin değerlerini güvence altına alan "Çiftlikten Sofralara" iş modelimizle ineklerimizin beslendiği yemden, sofralarınıza gelen süt ürünlerine kadar tüm süreci entegre ediyor, izliyor, denetliyoruz.

İnsanın ve sütün özündeki iyiliğe inanıyoruz. Sütün iyiliğini ve bereketini yayma tutkumuzu paylaşan "iyi insan"lardan oluşan bir aileyiz.

Gıda Güvenilirliği

Sütaş Doğal Lezzet standartlarına uygun olan sütlerden, doğallığını ve özündeki değerleri koruyarak yüzlerce çeşit süt ve süt ürünü üretiyoruz.

İneklerimizin yediği yemlerden, ürünlerimizin sofralara ulaşmasına kadar olan tüm süreci, adım adım denetleyen "Sütaş Çiftlikten Sofralara Gıda Güvenilirliği" sistemi ile ürünlerimizin izlenebilirliğini ve güvenilirliğini sağlıyor, doğallığını güvence altına alıyoruz.

Süt Üreticilerinin Denetimi	Malzeme ve Hizmet Tedarikçilerimizin Denetimi	Süt Ürünleri Üretiminin Denetimi
<p>Çiğ süt satın aldığımız tüm üreticilerimizden, mevzuata uyumun yanı sıra FSSC 22000 Gıda Güvenliği Yönetim Sisteminin gerekleri olan kalite, hijyen, hayvan sağlığı ve hayvan refahı kurallarına uyumlu olmalarını talep ederiz.</p> <p>Bu koşulların karşılanması için Süt Kalite Geliştirme Ekiplerimiz, süt aldığımız çiftlikleri ve süt toplama merkezlerini düzenli olarak denetler.</p> <p>Sütlerimiz üretim tesislerimize kabul edilmeden önce çiftlikler ve süt toplama merkezlerinde kontrol edilir. Fabrikalara taşınan sütler, üretime girmeden önce yeniden fiziksel, mikrobiyolojik ve kimyasal testlere tabi tutulur.</p>	<p>Tedarikçilerimizi sistematik ve adil biçimde seçer, onlarla güvene ve iş birliğine dayalı, uzun vadeli ilişkiler kurarız.</p> <p>Tedarikçilerimizi gıda güvenliği açısından risk grubuna göre ayrılarak değerlendiririz. Satın alma sürecimiz kapsamında Kalite Denetim Planı çerçevesinde tedarikçi denetimlerimizi gerçekleştiririz.</p> <p>Denetimlerimizde; AIB International tarafından yayınlanmış olan gıda güvenliği konusunda üst seviye bir kılavuz olarak görülen Ön Gereklilik ve Gıda Güvenliği Programlarının Birleştirilmiş Denetim Standartlarını kullanırız.</p>	<p>Süt ve süt ürünleri üretimimizde mevzuatın yanı sıra aşağıdaki akreditasyon ve sertifikaları kullanırız.</p> <p>İyi Üretim Uygulamaları (GMP-Good Manufacturing Practices), ürünlerin gıda güvenliğini, Sütaş kalitesini ve yasal gereksinimleri karşıladığını garanti eden sistemdir.</p> <p>FSSC 22000 Gıda Güvenliği Yönetim Sistemi, Global Gıda Güvenliği Girişimi (Global Food Security Initiative) tarafından tanınan ve uluslararası geçerliliği olan gıda güvenliği yönetim standardıdır.</p> <p>GFSI Global Food Safety Initiative; Daha güçlü bir GMP Yönetimi sağlamak amacıyla FSSC 22000 Gıda Güvenliği Yönetim Sistemi'nin geliştirilmiş halidir.</p>

Gıda ile Temas Eden Malzeme Tedarikçilerimizin Denetimi

Satın alma ciromuzun %80'ini oluşturan 123 tedarikçimizin

<p>%30'u GFSI Global Food Safety Initiative'in kabul ettiği üç Gıda Güvenliği Yönetim Sistemi'nden* birini uyguluyor.</p>	<p>%90'ı Uluslararası Kalite Yönetim Sistemlerinden birini uyguluyor.</p>
<p>%50'si Çevre Yönetim Sistemi uyguluyor.</p>	<p>%50'si İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi uyguluyor.</p>

* Bu sistemler şunlardır: [FSSC Food Safety System Certification 22000](#), [BRC British Retail Consortium](#) ve [IFS International Featured Standards](#).

Paydaşlarımızın Sütaş Hikayeleri

İdris GOLGİYAS Süt Üreticisi (Bingöl)

Sütaş'ın Bingöl'e gelişi ile hayatımızda çok şey değişti. Ben babadan çiftçi çocuğuyum. Sütçülükle uğraşıyorum. Sütaş Bingöl'e gelmeden önce çeşitli yemler kullanıyorduk. Sütaş'ın gelişiyle tavsiye üzerine yem fabrikasının ilk müşterilerinden oldum. Yeminden çok memnunum. Siz hayvanınıza ne verirsiniz akşam size onu geri verir. Bu, yediği yemlerle sağlanıyor.

Sütaş'ın kendisi de bu yemi kullanıyor. Fabrikasında üretiyor, aynı zamanda kendi çiftliğine götürüp kendi hayvanına yediyor. En önemlisi hayvanına verdiği yemi, kendi fabrikasında işliyor. Yani bunlar iç içe olduğu için bu güvenin ilk adımı. Bu yüzden gözümüz kapalı yemi alıyoruz, hayvanımıza yediyoruz. Sözleşmeli olarak çalışıyoruz. Gelip sütümüzü alıp fabrikalarında işliyor, Türkiye'nin her yerine gönderiyorlar.

Daha önce kök gübresi olarak fosfor ve azot içerikli kimyevi taban gübresi kullanırdık. Şimdi biz mısır ekibiz. Mısırimızda, Sütaş'ın kendi tesislerinde doğal atıklardan yani hayvansal atıklarından ürettiği gübreyi kullanıyoruz. Toprağı da koruyor, hayvanı da koruyor. En önemlisi insan sağlığını da koruyor.

Ersin ÖZER Bingöl Entegre Tesisleri Damızlık Süt Sığırcılığı İşletme Müdürü

İneklerimiz sağlıklı ve mutlu olacak ki sütleri de kaliteli olsun. Sütaş doğal lezzetinin en önemli güvencesini ineklerimizin taze ve kaliteli sütleri oluşturuyor. İneklerimizi, kendi yetiştirdiğimiz sağlıklı yemlerle besliyoruz. Hayvanların yattıkları yerlerden, barınaklarının havalandırmasına, içtikleri suya kadar, tüm koşullarının uluslararası hayvan refahı standartlarına uygun olmasını sağlıyoruz. Dijital teknolojilerin kullanıldığı çiftliklerimizde, ineklerimizi 7 gün 24 saat izliyor, sağlıklarına özen gösteriyoruz. Kendi veterinerlerimiz ve mühendislerimizin tasarladığı çiftliklerimizde ineklerimizin gün ışığından azami yararlanmasına önem veriyoruz. Tüm çiftliklerimiz; Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından verilen "Hastalıktan Ari" belgesine ve Avrupa Birliği standartlarına uygunluk belgesi olan "Avrupa Birliği Onaylı Süt Çiftliği" sertifikalarına sahip.

Mustafa EKTİRİCİ Aksaray Entegre Tesisleri Süt Ürünleri Fabrikası Müdürü

Süt en değerli, en temel gıdalarımızdan biri. Üretim sürecinde bu değerli gıdayı iyi koruyarak işlemek de bir o kadar önemli. "Sütaş Çiftlikten Sofralara Gıda Güvenilirliği" sistemi ile sütün tüm yolculuğunun izlenebilirliğini ve güvenilirliğini sağlıyor, doğallığını güvence altına alıyoruz. Tesislerimize gelen sütlerin laboratuvarlarımızda kontrol ve analizlerini yapıyor, standartlarımıza uygun olan sütleri tesislerimize kabul ediyoruz.

Tesislerimizi dijital teknolojiler ve gelişmiş otomasyon sistemleri ile yönetiyor, sütün fabrika içindeki tüm aşamalarını akıllı sistemlerle izliyor, kayıt altına alıyoruz. Sütün hava ile temas edebileceği tüm alanlarda steril hava kalitesi ve dışarıdan içeriye hava girişine izin vermeyen pozitif hava basıncı sağlıyor, bu sayede havadan gelebilecek her türlü riski bertaraf ediyoruz.

Tüketici Sağlığı ve Mutluluğu

Tüketicilerin sağlıklı tercihler yapmalarına yardımcı olmak üzere ürünlerimizi Ar-Ge çalışmaları ile sürekli geliştiriyoruz. Doğal lezzetten vazgeçmeden ürünlerimizde kullandığımız tuz oranını 2020 yılına oranla %16, şeker oranını ise %1,6 azalttık.

Ambalajlarımızın üzerinde sadece mevzuatın öngördüğü zorunlu etiket bilgilerini değil aynı zamanda besin öğeleri detaylarını ve üretim tarihi bilgisini de beyan ediyor, tüketicilerimizin ve müşterilerimizin ürün ve tazeliği hakkında daha fazla bilgilendirilmesini sağlıyoruz.

TÜKETİCİ HATTIMIZ

En önemli denetçilerimiz, günde 6,5 milyon ürünümüzün buluştuğu tüketicilerimizdir.

Tüketici ve müşteri geri bildirimlerinin yönetiminden Sütaş Danışma Hattı sorumludur. Danışma Hattı, aldığı tüm geri bildirimleri "paydaş memnuniyeti" yaratacak şekilde etkin olarak ve en geç 24 saat içinde değerlendirir, cevaplar ve geri bildirimlerden kaynaklanan iyileştirmeleri yönetir; gerçekleştirilen sistematik faaliyetlerin dokümantasyonunu sağlar.

Geri bildirimler; e-posta, **444 4 SÜT (788)** hattı, santral telefonları, Sütaş web sitesi (görüş ve öneriler bölümü), faks, posta ve/veya internet siteleri ve sosyal medya hesapları yoluyla alınır.

2021 YILINDA

38.091

GERİ BİLDİRİM ALDIK

1,28 PPM

Ürün şikayetlerinin
toplam satışa oranı

0,04 PPM

Hizmet şikayetlerinin
toplam satışa oranı

%97,2

Ürün şikayetlerine
yönelik Danışma
Hattına gelen
geri bildirimlerin
%97,2'sine 24 saat
içinde döndük.

%100

Hizmet şikayetlerine
yönelik Danışma
Hattına gelen
geri bildirimlerin
%100'üne 24 saat
içinde döndük.

İstihdam ve Gelişim

Sütaş'ta çalışanlarımızın her birinin mutluluk ve memnuniyetini önemsiyor, kurumsal yönetim ilkeleri ve etik değerlerimiz ışığında çalışanlarımıza adil, şeffaf, güvenli, huzurlu ve verimli bir çalışma ortamı sunuyoruz.

Bizimle aynı misyonu paylaşan 4.962 kişiye doğrudan istihdam sağlıyoruz. Çalışma arkadaşlarımızın memnuniyetini farklı yöntemlerle ölçüyor, çeşitli etkinlikler ile hem iş hem de aile yaşamlarına katkı sağlıyoruz. 2021 yılında pandemi tedbirleri nedeniyle etkinliklerimizi daha çok online olarak planladık. Özel günlere yönelik etkinliklerimizi, çalışanlarımızın aile üyeleri ile birlikte katılım gösterebileceği online buluşmalar şeklinde düzenledik. Aile yaşamlarına katkıda bulunmak üzere anne, baba, çocuk odaklı online seminer serilerini başlattık. Fiziki katılım gereken Ağaç Dikme Şenliğimizi, pandemi tedbirlerine uygun olarak Bingöl Entegre Tesislerimizde tüm çalışanlarımızın katılımı ile düzenledik. Yıl boyunca 371 etkinlik ile 60.955 çalışanımıza temas ettik.

Yerel İstihdam

Çalışma arkadaşlarımız ve iş ortaklarımızı faaliyet gösterdiğimiz bölgelerden seçmeye ve dolayısıyla yerel istihdama katkıda bulunmaya öncelik veriyoruz.

Öneri Sistemi

2021 yılında, 452'si Kaizen Sistemine, 1.000'i de Öneri Sistemine olmak üzere çalışanlarımızdan toplam **1.452** öneri aldık.

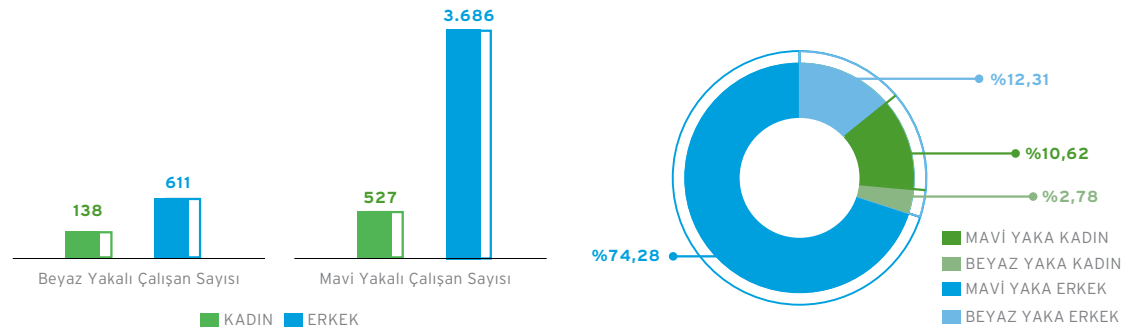
Tanım ve Takdir Sistemi

Katkıları ile fark yaratan çalışanlarımızı **"Eline, Aklına Sağlık Ödülleri"** ile ve tüm çalışanlarımızı her beşinci yıl dönümlerinde, **"Kıdem Ödülleri"** ile onurlandırıyoruz

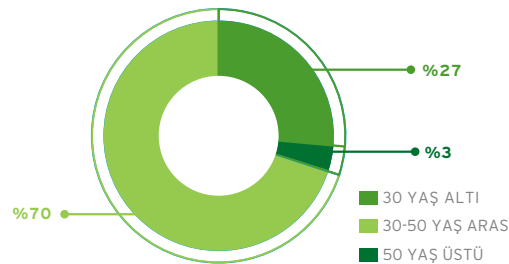

Gönüllü Süttaş çalışanlarından oluşan Grup Süttaş, şirket içi etkinlikleri, hobi kulüpleri ve yarışmalarla çalışanlarımızın iş tempoları içinde eğlenerek motivasyonlarının artmasını ve şirket dışında planlanan kültür gezileri ile de ailelerinin sosyalleşmelerini sağlıyor.

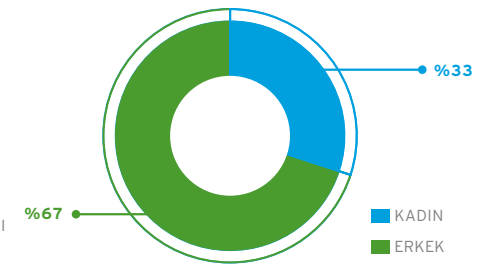
İSTİHDAM TÜRÜ VE CİNSİYETE GÖRE ÇALIŞANLAR (2021)

ÇALIŞANLARIN YAŞ GRUBUNA GÖRE DAĞILIMI

YÖNETİM KURULUNDA FIRSAT EŞİTLİĞİ (2021)

İstihdam ve Gelişim

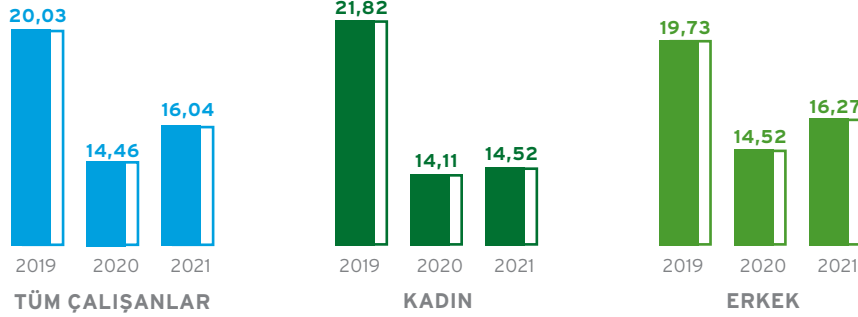
EĞİTİM, YETENEK VE PERFORMANS YÖNETİMİ

Çalışanlarımıza adil, şeffaf, güvenli, huzurlu ve verimli bir iş ortamı sunuyor; onları kişisel gelişim, işe/pozisyona özel uzmanlık ve iş yapış şekillerini geliştirmeye yönelik mesleki eğitimlerle destekliyoruz. 2021 yılında çalışanlarımıza 79.584 saatlik eğitim verdik.

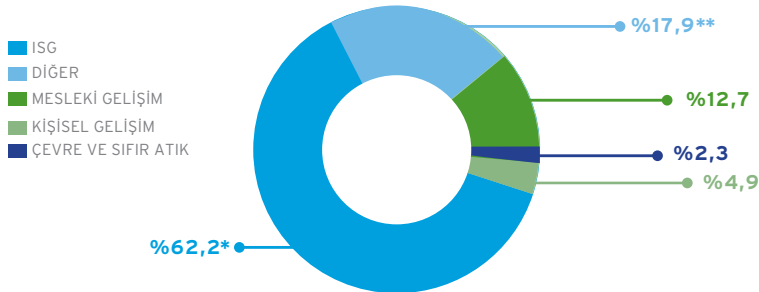
Çalışanlarımızı ortak hedeflere yönlendirmek, verimliliği artırmak ve başarıları ödüllendirmek için hedef ve yetkinlik bazlı performans yönetim sistemi uyguluyoruz. 2021 yılında çalışanlarımızın %35'i performans yönetimi değerlendirmesine tabi oldu.

[İnsan Kaynakları Politikamız burada yer alıyor.](#)

ORTALAMA KİŞİ BAŞI EĞİTİM SAATI

EĞİTİM KONULARININ DAĞILIMI

* Geçmiş yıllarda İSG eğitimlerinin toplam eğitimler içindeki payı yüzde 30'larda iken Bingöl Entegre Tesisleri'nin aşamalı olarak devreye girmesiyle oran, 2020 yılında yüzde 44, 2021 yılında da yüzde 62 olarak gerçekleşti.

** Diğer eğitimlerimiz arasında oryantasyon ve GMP, HACCP, gıda alerjisi, hijyen gibi zorunlu eğitimler yer alıyor.

EĞİTİME DESTEK BURSLARI

Üniversitelerde lisans düzeyinde öğrenim gören, başarılı ve maddi imkânları yetersiz öğrencilere 2015 yılından bugüne Süttaş Eğitime Destek Bursu veriyoruz.

İlgi gören burslardan biri olan Eğitime Destek Bursu programımızda titiz değerlendirmeler sonucunda belirlediğimiz bursiyerlerimiz; mecburi hizmet ya da geri ödeme yükümlülüğü getirmeyen karşılıksız bursumuzu almaya hak kazanıyor. Burs programımız ile mentörlük, eğitim programları ve proje bazlı staj imkanı gibi bursiyerlerimizin kişisel gelişimlerine destek olacak birçok fırsat sunuyoruz.

Seçtiğimiz üniversiteler ve bölümlerde okuyan çok başarılı 134 lisans öğrencisine burs verdik.

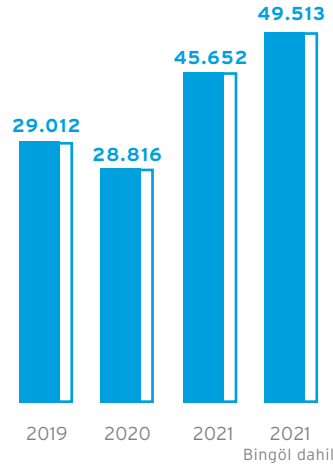

İş Sağlığı ve Güvenliği

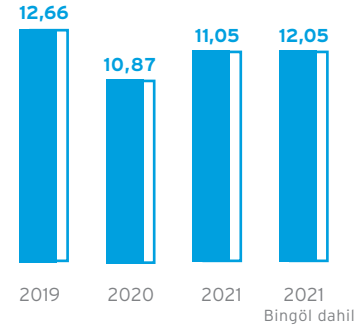
Güvenli ve sağlıklı bir iş ortamı yaratarak çalışma arkadaşlarımızı, her türlü kaza ve meslek hastalığından korumayı öncelikli iş hedefimiz olarak benimsiyoruz.

İş Sağlığı ve Güvenliği, Entegre Yönetim Sistemi Politikamızın ayrılmaz bir parçasıdır. Tesislerimizde ISO 45001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi standardını uyguluyoruz.

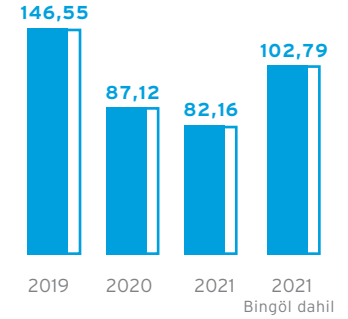
TOPLAM İSG EĞİTİM SÜRESİ (SAAT)

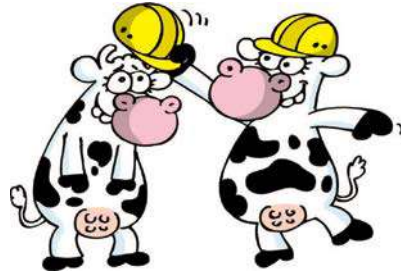
GÜN KAYIPLI KAZA SIKLIK ORANI (KSO) (LTFR)*

KAZA AĞIRLIK ORANI**

Hedefimiz Sıfır İş Kazası

*Gün Kayıplı Kaza Sıklık Oranı (KSO) (LTFR):

İş kazası sıklık hızı veya oranı, 1.000.000 çalışma saati diliminde yaşanan gün kayıplı iş kazası sayısını ifade eder.

**Kaza Ağırlık Oranı (KAO):

İş kazası ağırlık oranı, 1.000.000 çalışma saati diliminde meydana gelen iş kazaları nedeniyle oluşan toplam kayıp gün sayısını ifade eder.

Paydaşlarımızın Sütaş Hikayeleri

Mehmet Can AĞCA

Tire Entegre Tesisleri Üretim Mühendisi

Ege Üniversitesi Gıda Mühendisliği Bölümünden mezun oldum. Sütaş ile tanışmamız 2016 yılında üniversitede başarı bursu seçmelerini kazanmamla başladı. Sütaş bursiyeri olmak da maddi destekten çok daha fazlası. Tez projelerinde, sanayi destekli projelerde yer almak, okulda öğrendiğimiz bir bilgiyi staj programıyla fabrika ortamında işlemek mesleğime olan ilgimi daha da artırdı. Öğrencilik ve bursiyerlik serüveniyle kazandığım tüm tecrübeler aslında şu anki iş hayatımı da şekillendirdi. Her bursiyerin kendi farkındalığı ile sürekli gelişmesinin, ne istediğini bilerek bir yol çizmesinin ve her zaman bitmeyen bir enerjiyle işe sarılmasının, başarının en önemli anahtarlarından olduğunu düşünmekteyim. Sütaş'ın "Çiftlikten Sofralara" entegre iş modeli aslında benim için öğrencilikten iş hayatına bir iş modeline dönüşmüştü.

Duygu KESEROĞLU TUNCA

Karacabey Entegre Tesisleri Üretim Tedarik Planlama Yöneticisi

Sütaş'ın bursiyeri olduğumuz dönemde, mentörlerimiz ile birlikte birbirimizin fikirlerinden beslenip güçlenmemiz, sorgulayan ve araştıran bireyler haline gelmemize katkı sağladı. Okulda öğrendiğimiz bilgileri, yakından gözlemlene ve uygulama fırsatımız oldu. Bu süreçte kişisel gelişim eğitimleri almanın yanı sıra projeler hazırlayarak sorumluluk da aldık. Burs sürecimin ardından Planlama ve Lojistik Grup Müdürlüğüne bağlı Üretim ve Tedarik Planlama yöneticisi olarak Sütaş'ta çalışmaya başladım.

Toplumun Gelişimi ve Refahı için SÜRSÜN HEP SÜTAŞKI

“Çiftlikten Sofralara” entegre iş modelimiz; ekonomik, sosyal etkileri ve kapsayıcılığı ile “Bölgesel Kalkınma Modeli” niteliği taşıyor. Bu model; tarım, sanayi ve hizmet sektörlerinde birçok farklı alt sektörü harekete geçirirken yaratılan gelirin toplumun değişik kesimleri tarafından bölüşüldüğü örnek bir gelir dağılımı etkisi oluşturuyor ve binlerce insana istihdam sağlıyor.

Sosyo-Ekonomik Katkılarımız

“Çiftlikten Sofralara” iş modelimiz; ekonomik, sosyal etkileri ve kapsayıcı niteliğiyle bir “Bölgesel Kalkınma Modeli” örneği oluşturuyor. Bu model ile hayata geçirilen “Sütaş Güney Marmara Sütçülük Projesi, Karacabey Entegre Tesisleri”, “Sütaş Orta Anadolu Sütçülük Projesi, Aksaray Entegre Tesisleri” ve “Sütaş Ege-Akdeniz Sütçülük Projesi, Tire Entegre Tesisleri”, “Sütaş Doğu-Güneydoğu Anadolu Sütçülük Projesi, Bingöl Entegre Tesisleri” kendi bölgelerinde yarattıkları ekonomik ve sosyal etkilerle bölgelerinin kalkınmasına önemli katkılarda bulunan başarılı örnekler.

2021 yılında net ciromuz **6 milyar 242 milyon TL**'ye, yatırım harcamaları dâhil tüm tedarikçilerimize yaptığımız ödemeler de **5 milyar 310 milyon TL**'ye ulaştı.

Tesislerin etkilerini daha net ortaya koyabilmek için 2012'den bu yana tesislerinin buldukları bölgede, yarattığı etkilerin bilimsel metotlarla ölçülmesini sağlıyoruz.

Bingöl Bölgesel Etki Analizi

Doğu-Güneydoğu Anadolu Sütçülük Projesi, Bingöl Entegre Tesisleri Yatırımının Bingöl ve çevresine olan etkilerini geniş bir şekilde inceleyen ve iki yıl süren yoğun bir çalışma ve araştırma sonunda ortaya çıkan “Bölgesel Etki Analizi Raporu”nun lansmanı Ocak 2021'de gerçekleştirildi.

Raporda, Sütaş'ın faaliyetlerine başlamasıyla birlikte bölgede üretim teknolojisinde değişim, işsizliğin azalması, iş gücü niteliğinde gelişim, hane gelirlerinde artış, dışarıya göçün durması, hatta nitelikli nüfusun geriye dönmesi, gelir dağılımında dengelenme ve sosyal ve kültürel dönüşümün hızlanması gibi bölgeyi önemli ölçüde değiştirecek gelişmeler beklendiği belirtiliyor. Sütaş Bingöl Entegre Tesisleri yatırımı, az gelişmiş ve gelişmiş bölgeler arasında yakınsamayı sağlayan bir bölgesel kalkınma projesi olarak tanımlanıyor.

Oluşturacağı ekosistem ve refah artışı sayesinde sıçrama etkisi yapması beklenen projenin öngörülen rakamsal sonuçları da çok çarpıcı. 2033 yılında Bingöl'ün GSYH'sının %61'ine denk gelen 1,3 milyar dolarlık kısmı, Sütaş'ın doğrudan ve dolaylı etkileri sayesinde oluşacak. Sütaş yatırımı olmaksızın 2033 yılında Bingöl'de fert başı gelirin 7.322 dolar olması beklenirken, bu rakamın %40 fazlasıyla, 10.221 dolar olarak gerçekleşmesi, böylece **Bingöl'ün, Türkiye'de fert başı gelir açısından 73'üncü sıradan 38'inci sıraya yükselmesi** bekleniyor. Yapılan bir başka hesaplama göre ise Sütaş'ın oluşturacağı 1 kişilik istihdam, bölgede 8 kişilik ilave istihdam yaratacak.

Bingöl Bölgesel Etki Analizi raporumuzun tamamına buradan ulaşabilirsiniz.

Paydaşlarımızın Sütaş Hikayeleri

Erdoğan YENER Bingöl Entegre Tesisleri Sütaş Bitkisel Üretim Yöneticisi

İneklerimiz sağlıklı beslenebilmesi, kaliteli süt verebilmesi için kaba yemin kontrol edilebilmesi gerekiyor. Bunun için de kaba yemimizi kendimiz üretiyoruz. Tohumundan gübresine, hasat işçilerine kadar danışmanlık süreci yürütüyoruz. Bütün bu süreçleri kontrol altında tutabilmek için sözleşmeli üretim modelini geliştirdik ve burada uyguluyoruz. Ben Bingöllüyüm. Daha önce de Bingöl'de Ziraat Mühendisi olarak çalıştım. Bingöl'deki tarlaların çoğu âtıl durumdaydı. Yılda tek ürün alınır ve çoğu nadasa bırakılırdı. Herhangi bir pazarı olmadığı için çiftçi üretmeye korkardı. Ama şu an biz çiftçiye ilk günden alım garantisi veriyoruz. Çiftçi malın ne kadarını nereye satacağını bildiği için büyük bir güvenle, büyük bir istekle çalışıyor, bizimle iş birliği yapıyorlar.

Mahmut GEREKSAR Yem Bitkileri Üreticisi (Bingöl)

Bingöl'de Sütaş'ın sözleşmeli ekin aldığını duydum. "Kendi toprağımda kendi ekmeğim dururken başka şehirde ne işim var" dedim. Memleketime geldim. Şimdi hem evimde hem memleketimde hem kendi arazimde ekmeğimi kazanmanın mutluluğunu yaşıyorum. Sözleşmeli model ile çalışma konusunda hiçbir korkum yok. Burada geçen sene tarlaya don vurdu. İçim hep rahattı. Sütaş geldi, malımı biçti, nakliyesini yaptı. Bu, tek bir köy, tek bir şehir için değil. Bu, bütün Doğu Anadolu bölgesini kapsayan bir proje. Onun için herkes kazanıyor. Elazığlısı, Muşlusı, Erzurumlusu herkes kazanıyor. Bu yüzden mutluyuz.

Nurettin BÜDÜŞ Yem Bitkileri Üreticisi (Bingöl)

20 yıla yakın başka şehirlerde çalıştım. Sütaş'ın Sütçülük Projesi, Bingöl'e geldikten sonra tarlalarımı ekmek için memleketime döndüm. Eskiden ürünü ekiyorduk ama kime satacağımız belirsizdi. İki yılda bir ürün ekiyorduk. Şimdi bir tarladan yılda iki ürün alıyoruz. Örneğin sadece karpuz ekiyorduk şimdi ilk ürünümüz buğday, ikinci ürünümüz mısır oldu. Bu da bizler için kârlı bir durum. Gençlerimiz de memlekete dönüş yapıyorlar benim gibi. Çünkü kendi ekinlerini ekebiliyorlar, iki ürün ekiyorlar, kazanç da çok iyi. Tarlayı ekmek için birikimimiz olmasa da Sütaş diyor ki gübren benden, tohumun benden. Ekin konusunda, hasat konusunda yardımcı oluyor. Nakliyeyi yine onlar yapıyor. Arada aracı da yok. Sütaş'tan bilgi alıyoruz. Ne yapmamız gerektiği konusunda onlar bizi yönlendiriyor. Sütaş'ın buraya gelmesi, sadece Bingöl'e değil Doğu-Güneydoğu Anadolu bölgesine büyük bir yatırım.

Sektörün Gelişimine Katkılarımız

Sütaş olarak yerel tedarikçileri destekliyor; kamu, sanayi ve üniversitelerle oluşturduğumuz birlikleri ile hem süt üreticilerine hem de girişimcilere yönelik eğitim fırsatları sunuyoruz.

Hayvanlarımızın yediği yemlerin doğal ve sağlıklı olması amacıyla sözleşmeli bitkisel üretim yaptırıyor, bu kapsamda kendi gübrelerimizin ve kendi belirlediğimiz tohumların kullanılmasını sağlıyor, çiftçilerin üretim alanlarını sürekli kontrol ederek, sürdürülebilir tarım uygulamalarını da içeren konularda tarla başı eğitimleri veriyoruz.

YEREL TEDARİKÇİLERE DESTEK

2021 yılında satın almamızın **%94,8**'ini yerel tedarikçilerden yaptık. Böylece tüm tedarikçilerimize yaptığımız yaklaşık **5,3 milyon TL** ödemenin büyük bölümünün yerelde kalmasını sağladık.

Süt üreticilerimiz ile birlikte çalışarak verimliliklerinin bir önceki yıla göre **yüzde 6,3** artmasını sağladık. Üreticilerimiz 2021 yılında **802 milyon litre** süt karşılığında **2,57 milyar TL** düzenli gelir elde ettiler.

34.000 dekar arazide
593 kişi
sözleşmeli yem bitkisi
üretimi yapan çiftçi sayısı

19.531 süt tedarikçisine
yapılan ödemeler
2,57 milyar TL
oldu.

SÜRDÜRÜLEBİLİR SÜT HAYVANCILIĞI EĞİTİMLERİ

Süt hayvancılığında sürdürülebilirliğin sağlanması için üretimde kalite ve verimliliğin artırılarak üreticilerin ekonomik olarak güçlenmeleri gerektiğini biliyoruz. Bu nedenle "Çiftlikten Sofralara" entegre iş modelimizin ilk halkasını Süt Hayvancılığı Eğitim Merkezlerimiz oluşturuyor. Merkezlerimizde süt üreticilerine yönelik düzenlediğimiz ücretsiz eğitimlerde, üreticilerin yüksek standartlarda ve yüksek verimlilikte süt elde edebilmeleri için gereken bilgi, birikim ve tecrübelerin yanı sıra çevrenin korunması, gübrenin değerlendirilmesi ve finansal sürdürülebilirlik eğitimleri de veriyoruz.

19.460 Kişi
Eğitim sağladığımız süt
üreticisi ve öğrenciler*

34.743 Kişi
Danışmanlık hizmeti
verdiğimiz öğrenci ve
girişimci sayısı*
(*Bugüne kadar)

ÜNİVERSİTE-SANAYİ İŞ BİRLİĞİ PROTOKOLLERİ

2011 yılında Bursa Uludağ Üniversitesi,
2014 yılında Aksaray Üniversitesi,
2018 yılında Bingöl Üniversitesi
ile Mesleki Eğitime Destek Bursu Protokollerini imzaladık.

Bu üniversitelerin süt değer zincirine iş gücü yetiştiren bölümlerinde okuyan öğrencilere Sütaş'ta uygulamalı ders, işyeri eğitimi ve staj imkânı sağlıyoruz.

2021'de 16 kişiye daha ulaştık ve toplam **186 öğrenciye** eğitim bursu verdik.

Ayrıca ihtisas alanında uzmanlaşmış doktora seviyesindeki personelin yetiştirilmesi ve istihdamına katkıda bulunuyoruz. Uludağ Üniversitesi ile birlikte imzaladığımız TÜBİTAK 2244 Doktora Bursluluk Protokolü kapsamında üç öğrencinin burs almasını sağlıyoruz.

Paydaşlarımızın Sütaş Hikayeleri

Talha SÜT

Bingöl Entegre Tesisleri
Süt Alım, Ön İşleme ve CIP Takım Lideri

2014 yılında Sütaş ile tanıştım. Karacabey’de meslek yüksek okulunda “Süt ve Süt Ürünleri Teknolojisi” okuyarak bu işe başladım. Mesleğimi bilerek ve isteyerek seçtim. Zaten henüz Bingöl’de fabrika açılmadan böyle bir projenin varlığından bahsediliyordu. Bu projenin başlangıcında olmanın gurur kaynağı olacağını düşündüm. Bursiyer olarak girdim, sonrasında da Uludağ Üniversitesi Karacabey Meslek Yüksek Okulu’nda Süt Ürünleri bölümünde okudum. Aynı zamanda okulda okurken de fabrikaya gidip geliyordum. Yaz aylarındaki stajlarımızla gerekli eğitimlere orada devam ettim. Sonrasında Sütaş’ta çalışma hayatına başladım. Bursa ve Aksaray fabrikasında çalıştım. Şimdi Bingöl’de takım lideriyim. Memleketime böyle dönmek çok gurur verici. Kendimi geliştirdiğimi gördükçe mutlu oluyorum.

Gökçe KESER

Karacabey Entegre Tesisleri
Bursiyer

Sütaş ve Bursa Uludağ Üniversitesi’nin desteklediği TÜBİTAK 2244-Sanayi Doktora programına 3 yıl önce bursiyer olarak dahil oldum. Bu sayede hem akademik eğitimimi sürdürme hem de özel sektörde deneyim kazanma fırsatım oldu. Sütaş’ın laboratuvar ve üretim alanlarında deneyimli çalışanlarla uygulamalı çalışmalar yaptım. Bu sayede doktora çalışmamı daha rahat şekillendirdim. Bursiyer olarak da desteklediğim için kendi gelişimime odaklanabildim ve daha çok makaleye katkıda bulunabildim.

Çevrenin Sürdürülebilirliği için SÜRSÜN HEP SÜTAŞKI

Her geçen gün daha fazla etkisini gösteren iklim değişikliği, toplumun tüm kesimlerinin eyleme geçmesini zorunlu kılıyor. Biz, döngüsellliği esas alan "Çiftlikten Sofralara" iş modelimiz ile yenilenebilir enerji üretimimizi artırıyor, onarıcı tarım ve sürdürülebilir süt hayvancılığı ilkelerine uygun faaliyet gösteriyor, su ve enerjiyi verimli kullanıyor, sıfır atık hedefi ile çalışıyoruz.

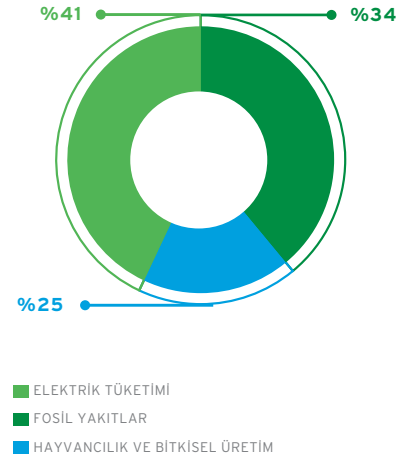

İklim Değişikliği

Enerjiyi verimli kullanıyor, yenilenebilir enerji kaynakları kullanımını artırıyor, hayvansal üretimden kaynaklı sera gazı emisyonlarımızı kontrol altında tutuyoruz.

Çevresel etkilerimizi yönetmek için süt fabrikalarımız ve enerji tesislerimizde ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi'ni ve ISO 50001 Enerji Yönetim Sistemlerini uyguluyoruz. Faaliyetlerimizden kaynaklı sera gazı emisyonlarımızı, üç alanda inceliyor ve azaltma çalışmalarımızı bu kapsamda planlıyoruz.

SERA GAZI EMİSYON
KAYNAKLARININ DAĞILIMI (2021)

*Sera gazı emisyonu çalışmaları
Kapsam 1 ve 2 dahilinde yapılmıştır.

ELEKTRİK TÜKETİMİ

Elektrik tüketimimiz %41 ile emisyon kaynaklarımız içinde en yüksek orana sahiptir.

Bu oranı düşürmek amacıyla yenilenebilir enerji yatırımlarının yanı sıra enerji verimliliğini artırmak için de pek çok proje geliştiriyoruz.

FOSİL YAKIT TÜKETİMİ

Fosil yakıt tüketimimiz %34 ile emisyon kaynaklarımız içinde ikinci sıradadır.

Tesislerimizde doğal gaz, mazot; jeneratörlerimizde benzin ve dizel kullanılmaktadır. Kendi kontrolümüzdeki lojistik operasyonlarda da dizel tüketimimiz mevcuttur.

2021'de doğal gaz ve mazot tüketimimizi bir önceki yıla göre %2,8 azalttık.

Lojistikte enerji verimliliğine yönelik detayları [Toprak, Su, Enerji Verimliliği](#) başlığı altında inceleyebilirsiniz.

HAYVANCILIK

Sütaş olarak büyük bir sürüyü yönetiyoruz. Sürü büyüklüğümüz arttıkça enterik fermentasyon kaynaklı sera gazı emisyonumuz da artıyor.

Süt verimi ve yemden yararlanma kabiliyeti yüksek hayvanların seçiminin, süt hayvanlarından kaynaklanan metan emisyonunun azaltılmasında etkili olması sebebiyle genomik seleksiyona önem veriyoruz.

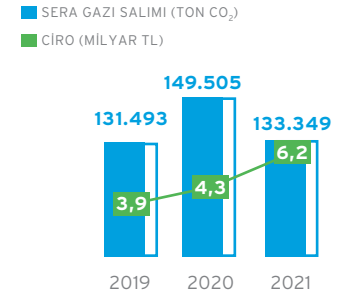
Hayvanların beslenmesindeki diyet çeşitliliği, metan gazlarının oluşumunda etkili. Bu nedenle hayvanlarımızın beslenmesinde rumen sağlığı adına kaba yem - karma yem dengesini optimumda tutarak enterik fermentasyon kaynaklı metanın en düşük seviyede oluşmasına dikkat ediyoruz.

İklim Değişikliği

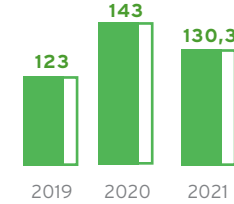
Sütaş Grubu'nun 2021 sera gazı salımı, bir önceki yıla göre yüzde 11 düşerek 133 bin ton olarak gerçekleşti.

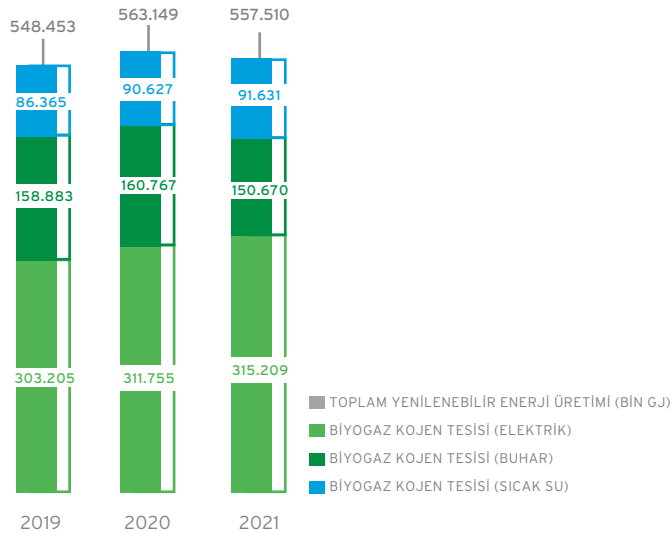
TOPLAM SERA GAZI SALIMI

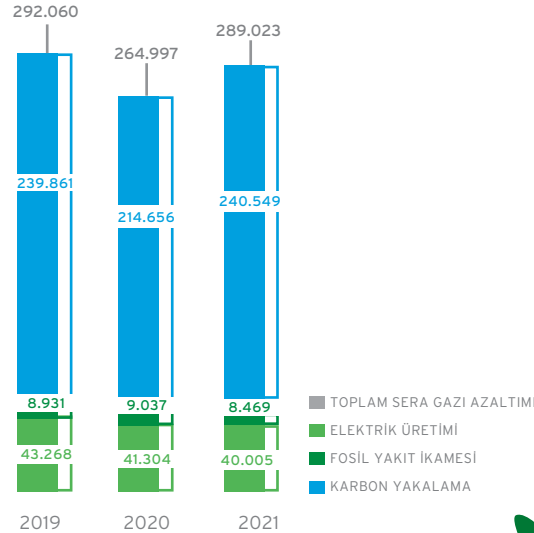
SERA GAZI SALIMI (KG CO₂e/TON ÇİĞ SÜT)

YENİLENEBİLİR ENERJİ ÜRETİMİ (BİN GJ)

YENİLENEBİLİR ENERJİ İLE SERA GAZI AZALTIMI (BİN TON CO₂)

Elektrik üretimi:
Yenilenebilir kaynak ile elde edilen elektrik enerjisi

Fosil yakıt ikamesi:
Fosil yakıt yerine ikame edilerek üretilen diğer enerji türleri

Karbon yakalama:
Atıkların geri kazanımı ile elde edilen, doğal ortamda atmosfere saldıkları/ salacakları metanın yakalanması

İklim Değişikliği

PLANLARIMIZ

Enerji ve çevre faaliyetlerimize toplam **63 milyon dolar** yatırım yaptık.

SONUÇLAR

Dört entegre tesisimizdeki elektrik üretimi kapasitemizi **18,1 MWh'e**, termal enerji kapasitemizi ise **17 MWh'e** çıkardık.

Bingöl Biyogaz tesisimiz faaliyete geçti.

Bingöl'de 9.523 MWh/yıl elektrik enerjisi ürettik.

Yenilenebilir enerji üretimimizi çeşitlendirmek ve artırmak için Bingöl Tesisimizde Hibrit (Biyogaz ve Güneş) lisans başvurusu yaptık.

Yaklaşık 1 MWp'lık Güneş Santrali Lisans çalışmalarını tamamladık.

Tüm lokasyonlarımızda çiftliklerimiz ve süt fabrikalarımızın çatıları için Güneş Enerji Santrali fizibilite ve şartname çalışmalarını başlattık.

10 MW olarak planladığımız GES yatırım hedefimizi 25 MW'a yükselttik.

Biyogaz tesislerimizin kurulduğu 2013 yılından bu yana toplam **38.035.475** ağacın yaptığına eşdeğer sera gazı salımını engelledik.

Kojenerasyon teknolojisine sahip biyogaz tesislerimizde, çiftliklerimizden gelen atıkların yanı sıra üretim süreçlerimiz sırasında oluşan tüm organik atıklarımızı değerlendirerek elektrik, sıcak su, buhar ve bitkisel üretimde kullanılmak üzere organik ve organomineral gübre üretiliyoruz.

Böylece hayvansal atıklardan kaynaklanan ve önemli bir sera gazı kaynağı olan metan gazının atmosfere salımını engelliyor, çevreye olumsuz etkilerimizi azaltıyoruz.

Biyogaz tesislerimizde,

2021 yılında toplam **611.486 ton** organik atığı bertaraf ettik.

Bununla toplam **87.558 MWh** elektrik enerjisi

54.499 ton buhar

25.453 MWh sıcak su ürettik.

Ürettiğimiz Enerji;

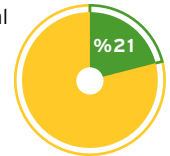
Üretim tesislerinin elektrik ihtiyacının **%80'ine**, (Sütaş Grubu elektrik ihtiyacının %63'üne)

Süt fabrikalarımızın elektrik ihtiyacının **%84'üne**,

Süt fabrikalarımızın termal enerji ihtiyacının da **%21'ine** karşılık geliyor.

Bu aynı zamanda **55.557** abonenin yıllık elektrik tüketimine eşdeğer.

(Enerji Atlasına göre 2021 yılında mesken tüketimi 1.576 kWh kabul edilmiştir.)

Toprak, Su, Enerji Verimliliği

Temel girdilerimiz olan toprak, su ve hava gibi doğal kaynakları, doğanın emanetleri olarak görüyoruz. Kullandığımız doğal kaynakların geri kazanılmasını amaçlıyor; enerji ihtiyacımızı, çiftliklerimizin gübreleri ve organik atıklarından ürettiğimiz yenilenebilir enerji ile karşılıyoruz. Ürettiğimiz organik ve organomineral gübreler ile onarıcı tarım çalışmalarına katkıda bulunuyoruz.

TOPRAĞIN KALİTESİ

Organik içeriği yüksek toprak, atmosferik karbonu tutabilme özelliği sebebiyle iklim değişikliği ile mücadelede de en önemli doğal unsurdur. Toprağın sağlıklı olmasına özen gösteriyor ve toprağın yapısını koruyarak daha da iyileştirmek için onarıcı (rejeneratif) tarım uygulamalarından faydalanıyoruz. Kendi işlediğimiz ve sözleşmeli üretim yaptırdığımız arazilerde biyogaz tesisinden çıkan yan ürünleri organik ve organomineral gübre olarak kullanıyor, münavebeli ekim yapıyor ve toprağın karbon tutma potansiyelini artıran uygulamaları esas alıyoruz. Ürettiğimiz organik-organomineral gübre ile tarlalara kazandırdığımız organik madde miktarı 2020'de 33 bin ton, 2021'de yaklaşık 42 bin ton oldu.

Onarıcı Tarım Uygulamaları

Toprağın organik niteliğini iyileştirmek ve sürdürülebilir tarım uygulamalarına katkı sağlamak amacıyla Bursa İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, Uludağ Üniversitesi Ziraat Fakültesi ve Bursa Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü ile birlikte biber, buğday, mısır, domates, ay çiçeği deneme tarlaları kuruyoruz.

2018'de mısır ile başlayan 2021'de ise ayçiçeği, mısır ve biber ile devam eden deneme tarlalarında, fermente sıvı ile katı organik ve organomineral gübrelerin toprak ve ürün üzerindeki etkilerini ölçüyoruz.

Sürdürülebilir tarım uygulamalarını yaygınlaştırmak amacıyla düzenlediğimiz "Tarla Günleri"nde denemelerimizin sonuçlarını paylaşıyor, çiftçilerin organik ve organomineral gübrelerin toprak ve ürün üzerindeki etkilerini gözlemleyebilmelerini ve uzmanlardan bilgi alabilmelerini sağlıyoruz.

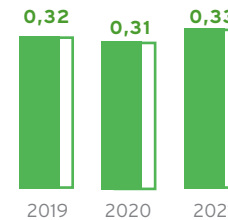
Denemelerimizde, toprağın ihtiyacına göre belirlenen en verimli dozajları kullanarak %25'lere varan verim artışının yanı sıra toprağın organik madde miktarında da artış gözlemledik.

ENERJİ VERİMLİLİĞİ

2021 yılında, yenilenebilir enerji faaliyetlerimiz artarken sera gazı salımını düşürmek için üretimden dağıtım tüm süreçlerde enerji verimliliği çalışmalarını hayata geçirmeye devam ettik.

Ancak 2021 yılında devam eden pandemi nedeniyle alınan ilave tedbirlerin yol açtığı müşteri taleplerindeki değişiklikler ve özellikle yılın ilk yarısında ev dışı tüketim kanalındaki talebin dalgalı bir seyir izlemesi, üretimde daha esnek bir modele geçmemizi zorunlu kıldı. Bu esneklik, yapılan enerji verimliliği projelerine rağmen kaynak kullanımında hedeflenen verimin yakalanamamasına neden oldu. Ayrıca Bingöl fabrikamızın devreye alınması süreçlerinde ortaya çıkan ilave enerji kullanımı da bu sonucu etkiledi.

ENERJİ TÜKETİMİ YOĞUNLUĞU* (MWH/TON ÇİĞ SÜT)

*Rapor bütününde yoğunluk hesaplamalarında işlenen ürünlerin çiğ süt eşdeğeri esas alınmaktadır.

Verimlilik Çalışmaları

50'nin üzerinde Kaizen çalışması ile

- Fabrikalarımızdaki soğutma tesislerinde kullanılan su pompalarının daha enerji verimli pompalarla değiştirilmesi ile çeşitli ekipman ve ünitelerde ısı kayıplarını azalttık.
- Proses adımlarında daha etkin zamanlama ayarlaması sağladık.

Elde Ettiğimiz Sonuçlar ve Tasarruflar

2021'de 4,5 milyon kWh tasarruf elde ettik. Elde ettiğimiz tasarruf toplam tüketimimizin %9,15'ine eşit. 2021'de bir yıl önceye göre toplam enerji tüketimimizi binde 7,5 düşürdük.

Toprak, Su, Enerji Verimliliği

Su Verimliliği Odaklı Ar-Ge ve Proses Geliştirme ve İyileştirme Olanaklarının Değerlendirilmesi Projesi

Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı (BEBKA) destekli proje ile Karacabey fabrikamızda su verimliliği adına mevcut durum ve potansiyel iyileştirme alanlarını tespit ettik. Su ve karbon ayak izi azaltımı konularında yetkinlik seviyesine ulaşmayı hedefledik.

Projenin ilk aşamasını 2020'de tamamladık. 2021 yılında projede yer alan ekip su ve karbon ayak izi hesaplama, eko-verimlilik vb. konuları içeren eğitimler aldı.

Proje sonucu ortaya koyulan öneriler değerlendirildi. Öncelikle ters ozmoz sistem verimliliğinin artırılması ve CIP sistemlerinde su verimliliğinin sağlanmasına yönelik öneriler hayata geçirildi.

Su Geri Kazanım Projesi

Tire tesisimizde ters ozmoz (RO) sisteminden çıkan atık suların geri kazanılarak yeniden kullanılmasına yönelik ayrıntılı çalışmalar yaptık.

2021 yılında RO atık suları için ayrı bir reçine yumuşatma sistemi kurduk. Bu iki proje ile Ekim 2020'de ayda 5.000 ton olan geri kazanılan su miktarı, 2021 yılında aylık 10.000 tona çıktı.

Benzer sistemin Karacabey'de kurulması için gerekli çalışmaları gerçekleştirdik ve sistemin 2022 yılında faaliyete geçmesini hedefliyoruz.

Su Verimliliği Çalışmaları

Aksaray fabrikamızda üretim prosesinde yer alan CIP yıkama adımlarını yeniden gözden geçirdik, zaman optimizasyonlarını yaptık. Bu sayede aylık 8.000 ton geri kazanım sağlamaya başladık.

Çevre sulama sistemlerinde özellikle yaz aylarında gün aşırı sulamaya geçtik ve bu uygulama ile çevre sulamadaki su tüketimini yaklaşık %50 oranında azaltarak aylık 12.000 ton su tasarrufu sağladık.

SU VERİMLİLİĞİ

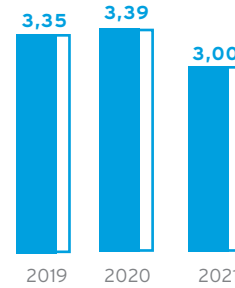
Tesislerimiz su stresi yaşayan bölgelerde yer alıyor. Suyu verimli kullanmayı ve atık suyu yüksek kalitede doğaya tekrar kazandırmayı sorumluluğumuz olarak görüyoruz.

Bitkisel üretim faaliyetlerinin tamamında damlama sulama sistemini kullanıyoruz. Damlama sulama sistemleri diğer sulama yöntemlerine oranla yüzde 40'a varan su tasarrufuna imkan tanıyor.

LOJİSTİKTE VERİMLİLİK

Yaptığımız rota optimizasyonları ile 2021 yılında, 2020 yılına kıyasla 475.823 km'lik lojistik tasarruf sağladık. Böylece iş ortaklarımızla birlikte gerçekleştirdiğimiz operasyonlarımız dahil olmak üzere lojistik kaynaklı karbon ayak izimizi azaltma hedeflerimize katkıda bulduk.

SU TÜKETİMİ YOĞUNLUĞU (M³/TON ÇİĞ SÜT)

Atık Yönetimi

Sütaş'ın tüm üretim tesisleri Sıfır Atık Temel Seviye Belgesine sahiptir ve kendi kategorilerinde bu belgeyi alan ilk özel sektör kuruluşlarıdır.

AMBALAJ MALZEMELERİ

Teknolojinin imkân verdiği ölçüde, kullandığımız ambalaj miktarını azaltmayı hedefliyor, bu amaçla Ar-Ge çalışmaları yürütüyoruz. 2021 yılındaki ambalaj hafifletme çalışmalarımızdaki temel malzeme plastikti.

2021'de ambalajlarımızda 427 ton daha az plastik kullandık	Gramaj azaltımı yapılan ambalajlar	Azaltılan Toplam Malzeme Miktarı	Engellediğimiz CO ₂ emisyonu*
	Ayran ve yoğurt ambalajlarında kase, kapak, viyol ve shrink'ler	164 ton PP 71 ton PET 192 ton PE	832 ton CO ₂

*Emisyon faktörleri PET malzeme için 1,54; PP için 2,06; PE için 2,0 alınmıştır.

Global Compact Türkiye, İş Dünyası ve Sürdürülebilir Kalkınma Derneği (SKD Türkiye) ve TÜSİAD tarafından kurulan, gönüllülük esasına dayalı bir iş birliği platformu olan İş Dünyası Plastik Girişimi (İPG) taahhütlerimizi hedeflerimizin üzerinde gerçekleştirdik.

İPG Bildirimleri	2020	2021	
		Taahhüt	Gerçekleşen
Plastik Birincil, ton	293	160	164
Plastik İkincil, ton	51	160	160
Toplam Plastik, ton	344	420	427

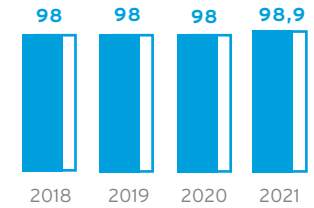
ORGANİK ATIKLARIMIZ

Tarımsal faaliyetlerimiz, hayvancılık faaliyetlerimiz ve süt üretim faaliyetlerimiz sonucunda oluşan organik atıklarımızı doğal enerji tesislerinde enerjiye ve gübreye dönüştürüyor, çevreye verdiğimiz atıkları asgariye indiriyoruz.

Düzenli depolama atık sahasına giden atık miktarı, toplam atıklarımızın yüzde 1,1'ini oluşturdu.

GERİ DÖNÜŞTÜRÜLEN ATIKLAR (%)

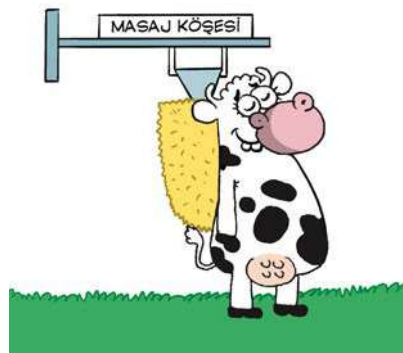

Sürdürülebilir Süt Hayvancılığı

Dijital teknolojiler ve gelişmiş otomasyon sistemleri ile yönetilen çiftliklerimizde, sağlıklı ve mutlu ineklerden besin değeri yüksek, kaliteli sütler elde ediyoruz. Mutlu ve sağlıklı ineklerimizin taptaze sütleri, doğal ve lezzetli ürünlerimizin en önemli güvencesini oluşturuyor.

Sürdürülebilir süt hayvancılığı politikamız doğrultusunda çiftliklerimizde hayvanların refahının sağlanması için BM Gıda ve Tarım Örgütü (FAO), Uluslararası Sütçülük Federasyonu (IDF), Dünya Hayvan Sağlığı Örgütü (OIE) ve Avrupa Konseyi'nin ilgili yönetmelikleri ışığında hazırladığımız "Hayvan Refahı" ve "İyi Süt Çiftçiliği" el kitaplarımızı hayvancılık faaliyetlerimizde referans olarak kullanıyoruz.

Hayvan refahı şartlarını daha da geliştirerek, seleksiyon yaparak, kaliteli sperma kullanarak ve yem kalitesini iyileştirerek, 2021 yılında hayvan başına süt veriminde 29,02 litreye ulaştık.

Çiftlik hayvanlarımızın temel ihtiyaçlarını küresel ölçekte kabul görmüş ve Dünya Hayvan Sağlığı Örgütü'nün (OIE) benimsediği "Beş Özgürlük" çerçevesinde yönetiyoruz.

Hayvan Refahında "Beş Özgürlük" Alanı

1. İyi ve yeterli beslemek
2. Rahat ettikleri koşullarda yaşatmak
3. Acı, yaralanma ve hastalıktan uzak tutmak
4. Korku ve stresten uzak tutmak
5. Normal hayvan davranışlarını gösterebileceği ortamlarda yetiştirmek

Sürdürülebilir Süt Hayvancılığı

Çiftliklerimizde hayvanların sağlık ve refahını dijital araçlarla izleriz. Tüm ineklerimize doğumlarından hemen sonra elektronik küpe ve ergenlik çağına geldiklerinde transponder veya pedometre takar, tüm davranış ve hareketlerini izleyerek gerekli tedbirleri alırız.

SÜT VERİMİ

Sağım sistemine takılan süt ölçerler aracılığıyla hayvanların her sağımda verdikleri süt miktarı ve sütün iletkenliğini ölçeriz.

HAREKETLİ İNEKLER

İneklerimizin gün boyu kat ettikleri mesafe, yatıp kalkma ve yem tüketim süreleri gibi verileri toplar, otomatik olarak veri tabanına aktarırız.

HAYVANLARIN KİLOLARI

Sağım alanının çıkışına konulan kantarda her sağımdan sonra hayvanları tartar, hayvanların vücut kondisyon skorundaki değişimi izleriz. Kilo kaybı yaşayan hayvanların özel olarak beslenmesini ve gelişmesini sağlarız.

HASTALIKLARIN ERKEN TEŞHİSİ VE TEDAVİSİ

Sürü Yönetim Sistemimiz birçok veriyi değerlendirerek hastalıklı olma ihtimali olan hayvanlarla ilgili uyarıda bulunur. Bu hayvanları hızla sürüden ayırır ve tedaviye alırız.

Hayvancılık faaliyetlerinden kaynaklanan sera gazı emisyonlarının azaltılmasına yönelik iyi uygulamalarımızı raporumuzun **İklim Değişikliği** başlığı altında inceleyebilirsiniz.

Paydaşlarımızın Sütaş Hikayeleri

Mehmet KONUKÇU Süt Üreticisi (Aksaray)

Beş yıl önce aile işletmesi olarak bir çiftlik kurdum. 45 - 50 tane hayvanım var. Sütaş'ın bölge sorumluları, çiftçilere eğitim verdiklerini söyledi. Geldim, eğitim aldım. Eğitimin de çok faydalarını gördüm. Örneğin biz buzağı beslemesini, ağız sütünün faydalarını bilmiyorduk. Onları bize anlattılar. Bu bilgilerden sonra ağız sütünü, doğan buzağının kilosuna göre içirdik. Buzağı ölümlerini %80 önledik. Eksik bilgilerimizi bu eğitimlerle tamamladık. Hayvancılığımızı ilerlettik.

Tahsin ERGEN Aksaray Entegre Tesisleri Damızlık Süt Sığırı Çiftlikleri İşletmeler Müdürü

Hayvan refahı, kaliteli, sağlıklı süt üretiminde çok önemli bir faktör. Bunun için ineklerimizin refahına özen gösteriyor, rahat ve sağlıklı yaşayabilmeleri için her türlü tedbiri alıyoruz. Çiftliklerimizde dijital teknolojiler kullanarak onları 7 gün 24 saat izliyoruz. Rahat etmeleri için barınaklarının, temiz ve hijyenik olmasına özen gösteriyoruz. Her birinin özel kauçuk yatakları var.

Barınaklarımızın içerisinde ve barınak önündeki alanlarında serbestçe dolaşıyorlar. İneklerimizin temiz hava ihtiyacının karşılanması için, yüksek tavanlı, yanları açık sistemle dizayn ettiğimiz barınaklarımızı fanlarla destekliyoruz. İneklerimizin içme suyu standartlarında temiz ve bol su tüketmelerini, önlende her zaman taze yem bulunmasını sağlıyoruz.

Fatih İLİK Süt Üreticisi (Aksaray)

Ben ziraat mühendisliğini bitirdim ve iki yıllık hayvan sağlığı laborant bölümünü bitirdim. Sütaş'ta eğitimler olduğunu duyunca tekrar eğitim almaya geldim. Bir işi bilinçli yapmak farklı bir şey. Bu bizde zaten üretimden başlıyor. Hayvan ne yerse o kalitede süt üretir. Bölgede çok kaliteli yonca bitkimiz var. Mısır bitkimiz var. Kendimiz üretim yapıyoruz. Buraya eğitime geldiğimizde bize karma yemin ne olduğunu, kaba yemin ne olduğunu, enerjinin ne olduğunu, proteinin ne olduğunu öğrettiler. Sütaş'tan aldığım eğitimler ve okulda aldığım eğitimler ile kendimi daha da geliştirerek bu işi yapmaya çalışıyorum.

Çünkü hayvanın süt verimi üzerinde her şeyin çok önemi var. Hayvanın yattığı yerin, üzerindeki fanın, sağımhanedeki sağım sisteminin, hayvana bakan bakıcının, burada süt veriminin üzerinde çok büyük etkisi var. Sütaş bizim bölgemize geldiği zaman Aksaray'da hayvancılık o kadar yaygın değildi. Hayvancılık alanında gerçekten güzel yatırımlar yapıldı. Çiftlik sayısı arttı. Eğitimler verildi. Bu eğitimlerden çok güzel bilgiler aldık. Sahada uyguladığımız zaman süt verimiz de arttı. Örneğin kendi işletmemde 10 litrelik bir fark yaşadım.

SÜTAŞ SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK 2021 PERFORMANSI

BİREYLERİN SAĞLIĞI VE MUTLULUĞU

Tüketici Sağlığı ve Mutluluğu

Tüketicilerimizin sağlıklı beslenmesine katkıda bulunmak için probiyotik kefir geliştirdik.

2025 Hedefi:
15 yeni ürün

Gıda Güvenliği

Global Food Safety sertifikasına sahip tedarikçi oranımız
%30

2025 Hedefi:
%75

İş Sağlığı ve Güvenliği

Kayıp zamanlı iş kazası frekansı oranı

%12,05

2025 Hedefi:
<%5

Ambalajlarımızın üzerinde sağlıklı beslenme ve bilgilendirmeye yönelik içeriklerimiz oranı

%25

2025 Hedefi:
%50

İstihdam ve Gelişim

Sürdürülebilirlik odaklı öneri sayısı

1.452

2025 Hedefi:
2.500

TOPLUMUN GELİŞİM VE REFAHI

Sosyo Ekonomik Katkılarımız

İş birliği yapılan üreticilerde süt verimliliği artışı

%6,3

2025 Hedefi:
%8

Sektörün Gelişimine Katkılarımız

Toplam
19.460
üretici sürdürülebilir süt hayvancılığı eğitimi aldı.

2025 Hedefi:
23.000
üretici

SÜTAŞ SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK 2021 PERFORMANSI

ÇEVRENİN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ

İklim Değişikliği

Üretim tesislerimizin ihtiyacının **%80'ini**, atıklarımızdan ürettiğimiz yenilenebilir enerji ile karşılıyoruz.

2025 Hedefi:
%100
yenilenebilir enerji kullanımı

Tesislerimizde yapacağımız 10 MW GES yatırım hedefimizi, 25 MW'a çıkararak yenilenebilir enerji üretimini artıracacağız.

2025 Hedefi:
25 MW

Atık Yönetimi

Ambalajlarımızdaki plastik miktarını **427 ton** azalttık.

2025 Hedefi:
Toplam
1.500 ton

Toprak, Su, Enerji Verimliliği

Taralarımıza 2021 yılında **41.515 ton** organik madde kazandırdık.

2025 Hedefi:
50.000 ton

Su kullanım verimliliğini **%6** iyileştirdik.

2025 Hedefi:
%15 artış

Pandemi tedbirleri ve Bingöl yatırım süreçleri nedeniyle hedeflerimizin gerisinde kalan enerji verimliliği çalışmalarımıza hız kazandırdık.

2025 Hedefi:
%15 artış

Sürdürülebilir Süt Hayvancılığı

Ülkemiz koşullarına uygun verimli ırklar yetiştirmek üzere tarımsal Ar-Ge çalışmalarına devam ediyoruz.

2025 Hedefi:
Çalışmaların tamamlanması

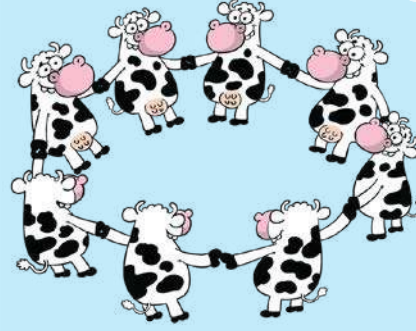
Sütaş çiftliklerinin Hastalıktan Ari ve AB onaylı işletme belgelerini yeniledik.

2025 Hedefi:
AB hayvan refahı mevzuatının takip edilerek uygulanması

**Bireylerin
sağlığı ve
mutluluğu için**

**Toplumun
gelişimi ve
refahı için**

**Çevrenin
sürdürülebilirliği
için**

 # SRSNHEPSTŐKI

İletişim

RAPOR İLETİŞİMİ

Sütaş Süt Ürünleri A.Ş.

Merkez Ofis
Kurumsal İletişim Bölümü
Dudullu Organize Sanayi 1. Caddesi
No:21, 34776 Dudullu OSB/Ümraniye
İSTANBUL

E-posta: kurumsaliletisim@sutas.com.tr

Telefon: 444 4 SÜT

www.sutas.com.tr

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK VE RAPORLAMA DANIŞMANI

SERCOM Danışmanlık
elif@sercomconsulting.com

